

ities voted “In favor” of regarded decision. The Law “On National Security of Ukraine” and the Law of Ukraine “On the principles of domestic and foreign policy” were amended in the sphere of Euro-Atlantic integration.

Few people know that NATO rendered assistance to Ukraine in disaster relief operations. Together with NATO Ukraine started a regional project aimed at avoiding and management of emergency situations related to floods and slush flows in Ukrainian Carpathians.

Of course it is only the beginning of cooperation with NATO. These extremely beneficial relations for Ukraine have to be maintained and developed. Ukraine passed to an intensive dialogue with NATO. Now it is as close to NATO membership as never. In the context of developing relations between Ukraine and NATO at the highest level it was adopted a decision on abandonment of the Ukraine’s non-block policy; improvement of the new National Security Strategy of Ukraine by the Decree of the President of Ukraine dd. 5.05.2015 No. 287/2015; comprehensive assessment of the security and defense sectors of Ukraine; improvement of the coordination system of cooperation with NATO; increase efficiency in the preparation and implementation of annual national programs; achieving the maximum level of interoperability between Ukraine and NATO forces; implementation of NATO standards in the military sphere.

Relations between Ukraine and NATO have two main dimensions: political dialogue and practical cooperation. The political dialogue between Ukraine and NATO provides through bilateral contacts at all levels, including inter-parliamentary dimension. NATO-Ukraine Commission is the main mechanism of the deepening this dialogue role. It was established in 1997 according to the Charter on a Distinctive Partnership. Annual National Program of Ukraine-NATO cooperation (ANP) is a key system document of the further development of cooperation with NATO and an important instrument of reforms implementation in Ukraine. It was implemented in 2009 for the first time. The Annual National Program in the framework of NATO-Ukraine Commission for 2017 was approved by the Decree of President of Ukraine Petro Poroshenko dd. 08.04.2017 No. 103/2017.

Integration into Euro-Atlantic area with the aim of acquiring membership in North-Atlantic Treaty Organization was determined as one of the priorities of the national interests of Ukraine. Joining NATO Ukraine will solve at least three strategic tasks determining its future: 1) securing of independent statehood; 2) guarantees for democratic development of the country; 3) securing of social maintenance and high living standards for the citizens.

1. Що ж таке НАТО? Створення, розвиток та сучасний стан. Київ, 2007. 24 с.
2. The North Atlantic Treaty/Washington D.C. 4-th April 1949.
3. www.mfa.gov.ua/nato/ua868.htm.
4. www.mfa.gov.ua/nato/ua908.htm.
5. www.ukraine-nato.gov.ua/nato/ua/1539.htm.
6. www.nato.int/issues/nato-ukraine/evolution-ukr.htm.

Степаненко Кирил Володимирович

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР БЕЗПЕКИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ КОЛЕКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ООН

Міжнародне право, будучи правом всеосяжної безпеки і колективної відповідальності суверенних держав перед людством, передбачає конструктивне співробітництво суб’єктів міжнародного спілкування для вирішення однієї з основних задач: створення та забезпечення функціонування механізму підтримання миру. Інтереси міжнародної безпеки передбачають виключення можливості виникнення будь-яких конфліктів, що супроводжуються порушенням основних принципів міжнародного права. Отже, роль міжнародного права полягає не тільки у підтримці міжнародного миру і безпеки, а й в запобіганні виникненню нових осередків напруженості і збройних конфліктів.

Система загальної міжнародної безпеки включає в себе широкий комплекс політичних і міжнародно-правових засобів забезпечення безпекового стану на універсальному та регіональному рівнях. Серед них, зокрема, мирні засоби вирішення міжнародних суперечок; послуги посередництва; заходи щодо запобігання гонки озброєнь і роззброєння; неприєднання і нейтралітету; заходи довіри. Крім загальної системи міжнародної безпеки, Статут ООН передбачає можливість створення регіональних систем підтримки та забезпечення

міжнародного миру. Статут ООН, відповідно до положення статті 52, не перешкоджає існуванню регіональних органів та угод для вирішення таких питань за умови їх сумісності з цілями і принципами Статуту [1].

Системи регіональної міжнародної безпеки засновані на міжнародних договорах, в яких беруть участь, як правило, держави одного регіону, а сам договір діє тільки в межах заздалегідь визначеного району, зазначеного в угоді сторін. Прийняття нових держав у встановлену договором систему безпеки можливо лише за згодою усіх її членів. До систем регіональної безпеки, що діють в сучасному світі, належать ОАД, ОБСЄ, ЄС, ОДКБ, НАТО. Рада Безпеки має право використовувати такі регіональні органи і угоди для примусових дій тільки під своїм керівництвом. Однак ніякі примусові дії не можуть бути зроблені регіональними органами або в силу регіональних угод без отримання повноважень від Ради Безпеки, за винятком заходів, спрямованих на перешкодження відновленню агресивної політики з боку держав, які воювали під час Другої світової війни проти антигітлерівської коаліції. Висунуті вимоги до регіональних органів не дозволяють механічно переносити цілі, які не суперечать Статуту ООН, у статuti регіональних органів з метою реалізації індивідуальних принципів держав.

Вхідні в систему міжнародної безпеки принципи і норми міжнародного права вказують ті межі поведінки держав, за якими дії одних держав можуть завдати шкоди безпеці інших. Серед них десять принципів, що мають характер *jus cogens*, мирне вирішення суперечок і ситуацій, принципи незастосування сили і загрози силою, принцип суверенної рівності, територіальної цілісності, принцип поваги прав людини, принцип непорушності кордонів, невтручання у внутрішні справи держави, принцип самовизначення народів, принцип співробітництва, принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань, а також принцип справедливості та ін.

В останні часи спостерігаються тенденції зневажливого ставлення до принципів міжнародного права, безпосередньо пов'язаних із мирним розвитком держав та націй. Зважаючи на агресивну поведінку Росії, скоєння міжнародних злочинів посадовими особами цієї держави, головною проблемою в системі загальної та регіональної безпеки залишається нездатність Ради Безпеки ООН реалізовувати свої функції, оскільки Росія, маючи статус постійного члена та володіючи правом вето, блокує усі ініціативи із мирного врегулювання збройної агресії, яку сама і вчиняє. Україна, як суб'єкт міжнародного права, що безпосередньо страждає від неправомірних дій Росії, не є членом регіональних систем безпеки, тому вимушена розвивати основи національної безпеки. Як зазначено в Стратегії національної безпеки України, «російська загроза, що має довгостроковий характер, інші докорінні зміни у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України обумовлюють необхідність створення нової системи забезпечення національної безпеки України» [2].

Таким чином, традиційна концепція підтримки міжнародного миру і безпеки стосується тільки незастосування військової сили і безпосередньо пов'язаних з цим питань, таких як мирне вирішення суперечок, суверенна рівність, територіальна цілісність. Регіональні системи безпеки складають частину загальної системи міжнародної безпеки. Сучасний стан колективної безпеки неминуче веде Україну до зближення з ЄС і НАТО. З цим пов'язані питання про потенційну ефективність, про можливість і критерії застосування сил швидкого реагування, що створюються, та про реальні межі європейської політики в галузі безпеки і оборони. Саме тому 19 лютого 2019 року на урочистій церемонії Президент України підписав у Верховній Раді Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)».

---

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН від 26.06.1945. URL: http://zakon№4.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.